

Hantering av försändelse med misstänkt farligt ämne – Smittskyddsläkarens åtgärdsplan

Syfte

Beskriva smittskyddsläkarens agerande och roll i de fall kontakt tas kring misstänkt farligt ämne inom Västra Götaland. Eftersom samtidiga insatser från polis, sjukvård och räddningstjänst kan behöva pågå, krävs samarbete med flera olika aktörer. De arbetar utifrån sina egna handlingsplaner, vilka inte beskrivs här.

Innehåll

Syfte	1
Farliga ämnen (CBRNE) – definition	2
Bedömning av försändelse eller hotbrev	2
Första åtgärderna vid misstänkt postförsändelse.....	2
Om brev/försändelse med misstänkt farligt innehåll har öppnats	2
<i>Åtgärder att vidta</i>	2
Om polisen konstaterar att försändelsen innehåller, eller med sannolikhet innehåller, farligt ämne	3
<i>Polisens ansvar och roll</i>	3
<i>Smittskyddsläkarens ansvar och roll</i>	3
Sanering.....	4
Provresultat av biologisk analys.....	4
<i>Vid negativt provresultat av biologisk analys</i>	4
<i>Vid positivt provresultat av biologisk analys</i>	4

Smittskydd Västra Götaland

Södra Älvsborgs Sjukhus
501 82 Borås
Tfn 010 – 441 24 31
Fax 033 – 10 04 92

Kaserntorget 11 B
411 18 Göteborg
Tfn 010 – 441 24 00
Fax 031 – 13 37 95

Skaraborgs Sjukhus
541 85 Skövde
Tfn 010 – 441 24 27
Fax 0500 – 43 24 99

Uddevalla Sjukhus
451 80 Uddevalla
Tfn 010 – 441 24 23
Fax 0522 – 131 82

E-post
smittskydd@vgregion.se

Hemsida
www.vgregion.se/smittskydd

Farliga ämnen (CBRNE) – definition

CBRNE är den internationella förkortningen av det ämnesområde som innefattar arbete med kemiska (C), biologiska (B), radiologiska (R), nukleära (N) och explosiva (E) ämnen. Smittskyddets agerande gäller enbart biologiska ämnen.

Bedömning av försändelse eller hotbrev

Vakhavande befäl inom polisen är ansvarig för att det görs en initial bedömning om det föreligger ett hot eller inte, och arbetar utifrån polismyndighetens nationella interna riktlinjer för bedömning och hantering av försändelse med misstänkt farligt ämne. För hjälp med bedömning kopplas vid behov nationella bombskyddet (avancerad indikeringsenhet) in, i samverkan med räddningstjänst för att göra den preliminära bedömningen av ämnets farlighet.

Första åtgärderna vid misstänkt postförsändelse, om vi blir kontaktade

- Brevet ska inte öppnas!
- Säkerställ att polis är kontaktad via SOS Alarm 112.
- Polisen bedömer om försändelsens innehåll ska betraktas som (misstänkt) farligt ämne eller inte.

Om brev/försändelse med misstänkt farligt innehåll har öppnats

Detta är de första åtgärderna som ska vidtas, enligt de rutiner polisen arbetar utifrån:

Åtgärder att vidta

- Täck brevet/ämnet med ett papper eller dylikt.
- Ta av kläder som kommit i kontakt med ämnet och lägg i en hög på golvet i aktuellt utrymme.
- Lämna rummet omgående och gå till närmaste toalett eller duschrum. Tvätta händer, ansikte, underarmar och andra exponerade kroppsdelar med tvål och vatten. Om möjligt duscha.
- Stanna om möjligt på toaletten eller i duschrummet tills polisen ger andra direktiv.
- Spärra av rummet tills vidare så att inga fler går in.
- Utrym om möjligt rummen utmed vägen till toalett eller duschrum och stäng eventuellt dörrar tills negativt provsvar säkrats.
- Om toalett eller duschrum saknas, invänta polisen i ett annat närliggande rum (eller balkong, alternativt utomhus om vädret tillåter).
- Ventilationen ska stängas av.
- Riskområde inomhus med stängd ventilation: samma rum eller 5 meter. Beakta att pulvret kan ha spridits av kontaminerade personer.

Om polisen konstaterar att försändelsen innehåller, eller med sannolikhet innehåller, farligt ämne

Polisens ansvar och roll

- Leder arbetet om hotbild och brottsmisstanke föreligger.
- Listar exponerade personer.
- Ansvarar för transport av misstänkt farligt ämne till säkerhetslaboratorium.
- Avgör vilket säkerhetslaboratorium provet ska skickas till.
- Ansvarar för omhändertagandet av förslutna plastsäckar med de exponerades kläder. Vid behov kontaktas kommunen för hjälp med eventuellt klädbyte.
- Polismyndigheten, som äger händelsen, ansvarar för mediakontakter, eller tills annat beslutas.

Smittskyddsläkarens ansvar och roll

- Besluta om sanering av drabbade ska genomföras. (Läs mer under avsnittet [Sanering](#).)
- Säkerställa att polisen listar exponerade personer.
- Samverka med insatsledare (polis, räddningstjänst).
- Samverka med Regional Tjänsteman i beredskap (RTiB) angående handläggning prehospitalt och hospitalt. RTiB informerar lokal tjänsteman i beredskap (LTiB).
- Informera regional kommunikator i beredskap om händelsen.
- Informera vid behov exponerade personer och annan berörd personal. Ambulansbesättningen kan vid behov förmedla information vidare till exponerade personer. Om enstaka person har exponerats kan personen informeras direkt av smittskyddsläkaren, förslagsvis via ambulanspersonalens mobiltelefon.
- Etablera kontakt med Folkhälsomyndigheten (i första hand Enheten för beredskaps- och smittskyddsdiagnostik, telefon 010-205 24 00 (växel) och med TiB vid Folkhälsomyndigheten som kan nås dygnet runt på telefon 010-205 24 00.
- Etablera kontakt med bakjouren på närmaste infektionsklinik om positivt provsvar eller vid misstanke.

Sanering

- Kontaminerade personer saneras på plats med tvål och tempererat vatten av räddningstjänsten. Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs i regel ingen ytterligare sanering.
- Kläder och andra tillhörigheter försluts i dubbla plastsäckar (som sedan tas omhand av polisen).
- Exponerade personer bör kunna åka hem efter sanering.
- Sjukvården ansvarar för den fullständiga personsaneringen efter det att räddningstjänsten genomfört livräddande personsanering.
- Personlig skyddsutrustning (skyddsdräkt inklusive andningskydd), finns inom ambulansorganisationen och på akutmottagningarna.
- I de fall drabbade (patienter) ska transporteras till vårdinrättning ska detta ske enligt direktiv från smittskyddsläkaren.
- Fasta saneringsenheter finns på Sahlgrenska sjukhuset, Östra sjukhuset, Skaraborgs sjukhus, Södra Älvsborgs sjukhus, Kungälvssjukhus och Norra Älvsborgs Länssjukhus (NÄL).
- Det finns ingen mobil saneringsstation i Västra Götaland. I Kungsbacka finns en resurs som tillhör MSB och har förmåga till fullständig personsanering i fält om den förstärks med personal från sjukvården. Nationell förstärkningsresurs för sanering finns hos Räddningstjänsten Storgöteborg, liksom i Hässleholm, Järfälla och Piteå.

Provresultat av biologisk analys

Folkhälsomyndigheten informerar vakthavande befäl och smittskyddsläkaren om resultatet av den biologiska analysen.

Vid negativt provresultat av biologisk analys

- Vakthavande befäl meddelar negativt provsvar till räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal, TiB Västra Götalandsregionen och eventuellt andra aktörer.
- Rummet städas enligt fastighetsägarens gängse rutiner.

Vid positivt provresultat av biologisk analys

- Smittskyddsläkaren säkerställer att även vakthavande befäl fått information om positivt testresultat samt informerar övriga berörda aktörer om provsvaret, i samverkan med Regional Tjänsteman i Beredskap i Västra Götalandsregionen.
- Listan över exponerade personer översändes till bakjouren vid aktuell infektionsklinik.
- Vid positivt antraxsvar ska antibiotikaproylax (ciprofloxacin eller annat alternativ) ges till exponerade personer inom 24 timmar efter exposition (effektueras via infektionskliniken). Rekommenderad profylax till vuxna är för närvarande ciprofloxacin 500 mg x 2 i 60 dagar (alternativt doxycyklin 100 mg x 2 eller amoxicillin 500 mg x 3 om stammen är känslig).
- Uppmana infektionsklinikens personal att ha skyddsutrustning (viss risk) om exponerad person inte sanerats.
- Kontakta kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning som kan fatta beslut om sanering av lokaler.